

DORADZTWO ZAWODOWE
wyzwania i cele w odniesieniu do realizacji nowej perspektywy Erasmus+
na lata 2021-2027
wnioski i praktyczne implikacje

Europejski obszar edukacji według programu Erasmus+ w perspektywie 2021-2027 jest bardziej włączający, dostępny i zrównoważony, aniżeli w poprzedniej edycji. Jednym z nowych narzędzi, które ma ułatwić dostęp do programu jest tzw. Akredytacja Erasmusa, dająca stałe członkostwo w programie. Nie stanowi ona certyfikatu jakości czy doświadczenia, ale "bilet wstępu" do programu. Ułatwienia związane z akredytacją są następujące:

- jednorazowe przyznawanie na całą edycję programu,
- jest ona gwarancją regularnego otrzymywania dofinansowania na działania związane z mobilnością,
- nie jest wymagane dotychczasowe doświadczenie w projektach (wystarczą dwa lata działalności w sektorze),
- w zasadzie brak jest limitów w jej przyznawaniu,
- można dołączyć do konsorcjum bez konieczności jej przyznania,
- można aplikować o jej przyznanie również do innych sektorów,
- w sektorze VET posiadacze karty jakości mobilności Erasmus+ VET mają uproszczoną procedurę, a dodatkowo można otrzymać Odznakę Jakości Erasmus +.

Wszystkie akredytowane organizacje i konsorcja muszą przestrzegać standardów jakości - *Quality Standards*, obejmujących: włączanie i różnorodność, cyfrową edukację, udział w życiu demokratycznym, zielony Erasmus. Są to niezwykle istotne wskaźniki programu.

Reasumując, nowy program Erasmus+ 2021-2027 jeszcze bardziej wspiera i wzmacnia osobisty i zawodowy rozwój uczestników (uczniów, nauczycieli, doradców zawodowych) poprzez możliwości udziału w mobilnościach zagranicznych. Korelacja ta została wielokrotnie zbadana. Wyniki zaprezentowano m. in. w raportach z badań FRSE: *Raport z badania losów uczestników zagranicznych staży i praktyk zawodowych*.

W kontekście omówionych elementów programu Erasmus+ doradca zawodowy powinien zwrócić uwagę na główne jego cele: wzmocnienie europejskiego wymiaru nauczania i uczenia się poprzez promowanie wartości: włączanie społeczne, tolerancja i uczestnictwo w życiu demokratycznym, wspieranie sieci kontaktów w Europie oraz wiedza o bogactwie różnorodności i jej wykorzystanie w praktyce.

Najnowsze zmiany związane z reformą systemu oświaty podkreślają znaczenie doradztwa zawodowego oraz nakładają na szkoły zawodowe obowiązek prowadzenia zaplanowanych,

systematycznych działań w tym zakresie. Konieczne jest dalsze promowanie i upowszechnianie doradztwa zawodowego wśród uczniów i ich rodziców, a istniejące rozwiązania wymagają systematycznego monitoringu i ewaluacji.

Ponadto bezwzględnie konieczne jest uwzględnianie następujących cech dzisiejszego, wielokrotnie rekonfigurującego się rynku pracy:

- polityki elastycznego zatrudnienia,
- zatrudniania sytuacyjnego,
- dominacji karier dryfujących i poszukujących,
- umiejętności uczenia się, zwinności i elastyczności,
- odwagi, akceptacji niepewności,
- otwartości i wielowariantowości,
- odpowiedzialności uczestników rynku za własny rozwój.

Wybór zawodu to dziś za mało. Według Raportu OECD dotyczącego przyszłości edukacji i umiejętności 2030, oprócz znanych i przebadanych dotychczas kompetencji poznawczych, społecznych, cyfrowych, wymienia się kompetencje transformatywne związane z samodzielnym zarządzaniem trajektoriami zawodowymi. Doradcy zawodowi swoją misję powinni traktować z punktu widzenia doradztwa całościowego (*lifelong guidance*) a uczniów czy studentów kształcenia zawodowego, jako samodzielnie zarządzające podmioty w zmieniającym się świecie. Efektywne działanie doradztwa zawodowego wymaga zaufania ze strony osób uczących się i ich gotowości do korzystania z pomocy doradców oraz dostępnych narzędzi. Konieczne jest zatem zwiększenie dostępności tych rozwiązań i ich profesjonalizacja, tak by stały się wiarygodnym źródłem wsparcia dla osób uczących się przez całe życie. Doradztwo zawodowe musi być komplementarne wobec powyższych założeń.

Skuteczność systemu doradztwa w dużym stopniu zależy od efektywności pracy samych doradców. Istotnym zadaniem jest zatem profesjonalizacja zawodu doradcy zawodowego. Poza koniecznymi kwalifikacjami, niezbędne są formy aktualizacji wiedzy doradców, pracujących zarówno w systemie edukacyjnym, jak i w organizacjach rynku pracy. W związku z omówionymi cechami dzisiejszego rynku pracy, związanych m. in. z rozwojem nowych branż/zawodów), szczególnie istotna jest aktualizacja wiedzy doradców na ten temat. Z uwagi na zmieniającą się rolę doradców zawodowych istotne jest upowszechnianie form doskonalenia, takich jak krajowe i zagraniczne staże, praktyki oraz wizyty studyjne. Konieczne wydaje się także upowszechnianie wiedzy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 i jej włączanie do praktyki doradczej.